

instanța de insolabilitate: Iu. Grosu

D E C I Z I E

11 octombrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței,
judecătorii

Tatiana Vieru
Iuliana Oprea, Nicolae Craiu,
Mariana Pitic, Galina Stratulat

examinând recursul declarat de Bodrug Doina, prin intermediul avocatului Cechir Viorelia,

în cauza de insolabilitate intentată față de societatea comercială „Dodonna” societate cu răspundere limitată, la cererea înaintată de lichidatorul societății comerciale „Dodonna” societate cu răspundere limitată, Coltun Elvira cu privire la atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere ale debitorului,

împotriva hotărârii Curții de Apel Bălți din 06 iunie 2017,

c o n s t a t ă

La 26 ianuarie 2017, administratorului autorizat al societății cu răspundere limitată „Dodonna”, Coltun Elvira, a formulat cerere privind atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere ale debitorului.

Prin hotărârea Curții de Apel Bălți din 16 mai 2016, a fost constatată insolabilitatea și s-a intentat procedura simplificată a falimentului cu dizolvarea debitorului societatea comercială „Dodonna” societate cu răspundere limitată (SC „Dodonna” SRL). În calitate de lichidator a fost desemnat Coltun Elvira.

Indică că în cadrul procedurii de insolabilitate, au fost validate creanțe față de creditorii Banca Comercială Română în mărime de 1 498 710,71 lei și IFS Briceni în mărime de 228 227 lei.

Consideră că, în cazul în care organele de conducere ale debitorului nu au depus cererea de intentare a procedurii de insolabilitate sau lichidare a întreprinderii, dar și-a continuat activitatea, acestea au devenit pasibile de răspundere subsidiară în conformitate cu prevederile art. 248 alin. (1) al Legii

insolvabilității.

În context, indică că din materialele dosarului se constată că SC „Dodonna” SRL a beneficiat de un credit de la Banca Comercială Română conform contractului de credit nr. 2223 din 10 noiembrie 2008, cu scadența la 08 noiembrie 2009. Creditorul Banca Comercială Română SA și-a onorat integral obligațiile contractuale asumate prin acordarea creditului, însă debitorul SC „Dodonna” SRL nu și-a onorat obligațiunile de rambursare a creditului beneficiat. Drept urmare SC „Dodonna” SRL a acumulat o datorie față de Banca Comercială Română Chișinău în mărime de 1 498 310,71 lei.

Prin comunicatul informativ disponibil în conturile bancare ale SC „Dodonna” SRL deținute Banca Comercială Română Chișinău se confirmă că operațiunile bancare ale debitorului au fost suspendate din 02 decembrie 2010.

Mai indică administratorului autorizat Coltun Elvira că fiind într-o stare financiară precară încă în anul 2010, urma să depună o cerere introductivă în instanța de insolvabilitate.

Menționează că din materialele dosarului de insolvabilitate se constată că debitorul nu a transmis actele de evidență contabilă și actele de constituire, inclusiv ștampila întreprinderii debitorului în conformitate cu art. 27 alin. (3) și (4) din Legea insolvabilității.

Cere administratorul autorizat al SC „Dodonna” SRL, Coltun Elvira încasarea din contul administratorului SC „Dodonna” SRL, Bodrug Doina în beneficiul creditorului Banca Comercială Română Chișinău SA suma de 1 498 710,71 lei și în beneficiul creditorului IFS Briceni creanța în mărime de 228 227 lei.

Prin hotărîrea Curții de Apel Bălți din 06 iunie 2017, cererea lichidatorului Coltun Elvira împotriva Doinei Bodrug, privind atragerea la răspundere subsidiară a fost admisă, s-a încasat din contul administratorului SC „Dodonna” SRL Bodrug Doina în mod subsidiar suma de 1 498 710,71 lei în beneficiul Bancii Comerciale Române Chișinău SA și suma de 228 227 lei și în beneficiul creditorului IFS Briceni.

S-a încasat din contul Doinei Bodrug în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 25 000 lei.

La 28 august 2017 prin trimitere poștală, Bodrug Doina, prin intermediul avocatului Cechir Viorelia, a declarat recurs împotriva hotărîrii Curții de Apel Bălți din 06 iunie 2017, solicitînd admiterea recursului casarea hotărîrii contestate, cu remiterea pricinii spre rejudecare.

În motivarea cererii de recurs, recurenta a invocat că hotărîrea instanței de insolvabilitate este ilegală și neîntemeiată, fiind emisă cu încălcarea normelor de drept material și procedural.

Or, concluzia instanței precum că acțiunile membrilor organelor de conducere și anume a administratorului SC „Dodonna” SRL, Bodrug Doina, întrunesc condițiile pentru atragerea la răspundere subsidiară în temeiul art. 248 din Legea insolvabilității nr. 149 din 29 iunie 2012 și anume nedeținerea cererii de intentare a procesului de insolvabilitate conform art. 14 din aceeași lege nu corespunde circumstanțelor pricinii, deoarece în perioada supra enunțată nu a activat în calitate de administrator al SC „Dodonna” SRL și oricare tranzacții cu participarea sa nu au

fost efectuate.

Mai mult susține recurenta că la 18 februarie 2014 conform contractului de vânzare-cumpărare al părții sociale a vândut acțiunile sale din SC „Dodonna” SRL lui Țurcan Ion.

Astfel, Țurcan Ion și-a asumat prin declarație scrisă să înregistreze la Camera Înregistrării de Stat, contractul de vânzare-cumpărare și să modifice actul adițional al statului.

Precizează recurenta că ea a fost în imposibilitate să transmită documentele contabile și ștampila întreprinderii lichidatorului Coltun Elvira deoarece la momentul respectiv nu erau la ea or, prin actul de predare-primire a documentelor contabile administratorul Țurcan Ion a primit actele contabile și ștampila întreprinderii.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea de recurs urmează a fi admisă, casată hotărârea Curții de Apel Bălți din 06 iunie 2017, cu trimiterea pricinii spre rejudecare la Curtea de Apel Bălți, în calitate de instanță de insolvabilitate.

În conformitate cu art. 445 lit. c) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Potrivit art. 8 alin. (1) al Legii insolvabilității nr. 149 din 29 iunie 2012, hotărârile și încheierile instanței de insolvabilitate pot fi atacate cu recurs în termen de 15 zile calendaristice din data pronunțării și numai în cazurile prevăzute expres de prezenta lege.

Examinând înscrisurile anexate la dosar, Colegiul reține că, hotărârea instanței de insolvabilitate a fost emisă la 06 iunie 2017, iar Bodrug Doina, prin intermediul avocatului Cechir Viorelia, a declarat recurs la 28 august 2017.

Colegiul precizează că hotărârile în cadrul procesului de insolvabilitate urmează a fi pronunțate integral, cu motivare, fără a se ține cont de prevederile art. 236 Cod de procedură civilă.

Potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată din 06 iunie 2017, a fost pronunțat dispozitivul hotărârii (f.d.38-41)

Prin urmare, în astfel de situație, termenul de declararea a recursului începe să curgă nu din data pronunțării dispozitivului, ci din data comunicării actului integral.

Conform înscrisului nr. 17041 (f.d. 56) rezultă că Curtea de Apel Bălți la solicitarea avocatului Cechir Viorelia, în interesele apelantei/recurenteii Bodrug Doina a expediat la 11 august 2017 în adresa acestuia copia hotărârii contestate din 06 iunie 2017.

Acte care ar confirma recepționarea acestei de către participanții la proces la materialele cauzei nu sunt.

În cererea de recurs, Bodrug Doina, prin intermediul avocatului Cechir Viorelia, indică că avocatul Cechir Viorelia a primit hotărârea contestată la 15 august 2017 (f.d. 57), iar cererea de recurs împotriva acesteia a fost declarată la 28 august 2017, în termen.

Potrivit art. 8 alin. (3) din Legea insolvenței, recursul va fi judecat în modul prevăzut de Codul de procedură civilă.

Potrivit art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

Din materialele dosarului s-a stabilit că prin hotărârea Curții de Apel Bălți din 16 mai 2016, s-a constatat insolvența SC „Dodonna” SRL și s-a intentat procedura simplificată a falimentului cu dizolvarea debitorului SC „Dodonna” SRL. În calitate de lichidator a fost desemnat Coltun Elvira.

La 26 ianuarie 2017, administratorului autorizat al SC „Dodonna” SRL, Coltun Elvira, a intervenit cu o cerere privind atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere ale debitorului.

Prin hotărârea Curții de Apel Bălți din 06 iunie 2017, cererea lichidatorului SC „Dodonna” SRL, Coltun Elvira, privind atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a fost admisă și s-a dispus încasarea în mod subsidiar din contul Doinei Bodrug beneficiul Bancii Comerciale Române Chișinău SA a sumei de 1 498 710,71 lei și în beneficiul IFS Briceni a sumei de 228 227 lei.

S-a încasat din contul Doinei Bodrug în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 25 000 lei.

Analizând materialele dosarului în coraport cu normele juridice ce guvernează raportul juridic litigios și verificând legalitatea concluziilor din hotărârea recurată în raport cu argumentele recursului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că contrar prevederilor art. 239 CPC și art. 241 alin. (5) CPC, hotărârea primei instanțe este una nemotivată, astfel soluția dată în sensul admiterii cererii de atragere la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a SC „Dodonna” SRL, este incertă, neavând putere de convingere.

În susținerea opiniei enunțate instanța de recurs reține și prevederile art. 247 alin. (1) al Legii insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, care indică că în sensul prezentei legi, membri ai organelor de conducere ale debitorului pot fi: debitorul persoană fizică ce desfășoară activitate individuală de întreprinzător, fondatorul întreprinderii individuale sau al gospodăriei țărănești (de fermier), administratorii societăților comerciale, membrii organelor executive, membrii consiliilor de supraveghere (de observatori), lichidatorii și membrii comisiilor de lichidare, contabilii. Prevederile alin.(1) se aplică persoanelor care dețineau funcțiile respective la data intentării procesului de insolvență, precum și celor care au deținut aceste funcții pe parcursul ultimelor 24 de luni anterioare intentării procesului.

La caz, prezintă relevanță și prevederile art. 248 alin. (1) al Legii insolvenței care indică că, dacă în cadrul procesului sînt identificate persoane cărora le-ar fi imputabilă apariția stării de insolvență a debitorului, la cererea administratorului insolvenței/lichidatorului instanța de insolvență poate dispune ca o parte din datoriile debitorului insolvent să fie suportate de membrii organelor lui de conducere și/sau de supraveghere, precum și de orice altă persoană,

care i-au cauzat insolabilitatea prin una dintre următoarele acțiuni: a) folosirea bunurilor sau creditelor debitorului în interes personal; b) desfășurarea unei activități comerciale în interes personal sub acoperirea debitorului; c) majorarea fictivă a pasivelor debitorului și/sau deturnarea (ascunderea) unei părți din activul debitorului; d) procurarea de fonduri pentru debitor la prețuri exagerate; e) ținerea unei contabilități fictive sau contrare prevederilor legii, precum și contribuirea la dispariția documentelor contabile, a documentelor de constituire și a ștampilei; f) dispunerea continuării unei activități a debitorului care îl duce în mod vădit la incapacitate de plată; g) dispunerea, în luna precedentă încetării plăților, de a se plăti cu preferință unui creditor în dauna celorlalți creditori; h) nedepunerea cererii de intentare a procesului de insolabilitate conform prevederilor art.14; i) comiterea altor acțiuni care au adus daune proprietății debitorului.

La acest segment instanța de recurs remarcă și prevederile alin. (3) al normei enunțate care statuează că, dacă administratorul insolabilității/lichidatorul a omis să formuleze acțiunea în cauză, iar răspunderea consemnată la alin. (1) amenință să se prescrie, comitetul creditorilor poate cere instanței de insolabilitate să fie autorizat a introduce acțiunea prevăzută la alin. (1).

Art. 248 alin. (4) -(8) al Legii nr. 149 din 29 iunie 2012 prevede că, în caz de pluralitate, răspunderea persoanelor prevăzute la alin.(1) este solidară, cu condiția ca apariția stării de insolabilitate să fie actuală sau anterioară perioadei în care și-au exercitat mandatul ori au deținut poziția ce ar fi putut cauza insolabilitatea debitorului. Persoanele în cauză se pot apăra de solidaritate dacă, în organele colegiale de conducere ale debitorului, s-au opus actelor sau faptelor care au cauzat insolabilitatea sau dacă au lipsit de la luarea deciziilor care au cauzat insolabilitatea și au făcut să se consemneze, ulterior luării deciziei, opoziția lor la aceste decizii. Măsura prevăzută la alin.(1) se prescrie în termen de 3 ani de la data la care a fost cunoscută sau trebuia să fie cunoscută persoana care a cauzat starea de insolabilitate, dar nu mai devreme de 2 ani de la data hotărârii de intentare a procedurii de insolabilitate. În toate cazurile, asupra acțiunii prevăzute la alin.(1), instanța de insolabilitate se pronunță prin hotărâre, care poate fi contestată cu recurs de persoanele vizate în ea.

Astfel, la judecarea cauzelor ce țin de intentarea procesului de insolabilitate, legea care stabilește obligațiile asociatului (fondatorului) este Legea insolabilității, care conform art. 1 alin. (2), este aplicabilă persoanelor juridice, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, întreprinzătorilor individuali, inclusiv titularilor de patentă de întreprinzător, societăților de asigurări, fondurilor de investiții, companiilor fiduciare, organizațiilor necomerciale, înregistrate în Republica Moldova în modul stabilit.

Conform art. 15 alin. (1) din Legea insolabilității, în cazul insolabilității debitorului din culpa fondatorilor (membrilor) lui, a membrilor organului executiv sau a unor alte persoane care au dreptul de a da indicații obligatorii pentru debitor ori care pot influența în alt mod acțiunile debitorului (insolabilitate intenționată), aceștia poartă răspundere subsidiară solidară față de creditori în măsura în care bunurile debitorului sînt insuficiente pentru executarea creanțelor creditorilor.

În condițiile art. 15 și art. 248 din Legea insolabilității, este de înțeles că, în

dependență de motivele apariției stării de insolvabilitate a debitorului, fondatorul (asociatul) va purta răspundere subsidiară solidară față de creditori sau la cererea administratorului/lichidatorului, instanța de insolvabilitate poate dispune ca o parte din datoriile debitorului insolubil să fie suportate de asociat (fondator).

Analizând circumstanțele speței prin prisma normelor de drept invocate supra, Colegiul conchide că instanța de insolvabilitate la adoptarea soluției a preluat argumentele invocate în cererea lichidatorului SC „Dodonna” SRL, Coltun Elvira fără a stabili vinovăția membrilor organelor de conducere a societății și persoana responsabilă de apariția stării de insolvabilitate.

În asemenea circumstanțe Colegiul consideră că instanța de insolvabilitate nu a constatat pe deplin acțiunile prin care administratorul Bodrug Doina, a prejudiciat debitorul, care sunt actele prin care a fost prejudiciat debitorul, care este perioada în care societatea a fost prejudiciată și sub administrația cui a fost, ori nu au fost enumerate probe concludente și pertinente care ar determina vinovăția acesteia în aducerea societății în stare de insolvabilitate.

Or, aceste concluzii sunt pripite, deoarece derivă din examinarea superficială a împrejurărilor ce permit constatarea existenței sau lipsei temeiurilor de atragere la răspundere subsidiară a fiecărei persoane vizate în parte.

Astfel, după cum atestă actele cauzei, persoana care se solicită în speță de a fi atrasă la răspundere subsidiară a ocupat respectiva funcție într-o anumită perioadă de timp, deoarece la 18 februarie 2014 conform contractului de vânzare-cumpărare al părții sociale a vândut acțiunile sale din SC „Dodonna” SRL lui Țurcan Ion.

Respectiv, exista necesitatea aprecierii separate a activității fiecăruia, pentru a putea constata gradul de responsabilitate în survenirea situației de insolvabilitate a debitorului SC „Dodonna” SRL.

La fel, instanța urma să verifice și să stabilească cu certitudine dacă anume în urma acțiunilor întreprinse de recurenta a fost formată această îndatorire.

În conexiunea celor relatate se constată că prima instanță nu a supus unei analize minuțioase și nu a verificat toate circumstanțele cauzei, care, însă necesitau a fi examinate, prin prisma cadrului legal aplicabil la caz, întru clarificarea tuturor aspectelor importante pentru soluționarea cerinței lichidatorului Coltun Elvira, de atragere la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a SC „Dodonna” SRL, administratorul Bodrug Doina.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că Curtea de Apel Bălți judecând pricina nu a examinat toate circumstanțele relevante cazului, nu s-a expus asupra tuturor aspectelor juridice, nu a stabilit cu certitudine circumstanțele importante întru soluționarea justă a cerințelor înaintate de lichidatorul Coltun Elvira de atragere la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a SC „Dodonna” SRL.

În aceste condiții este evident că instanța examinând pricina, nu s-a pronunțat asupra tuturor aspectelor juridice, nu a stabilit cu certitudine circumstanțele importante întru soluționarea justă a cerințelor înaintate de lichidatorul Coltun Elvira, situație care duce la imposibilitatea instanței de recurs să exercite controlul judiciar asupra soluției date și să verifice temeinicia și legalitatea hotărârii atacate cu privire la oricare dintre motivele prevăzute de lege.

Pe cale de consecință și în sensul art. 6 alin. (1) al Convenției, instanța de recurs ține să menționeze că instanțele de judecată, trebuie, să indice cu suficientă claritate motivele pe care-și întemeiază hotărârile, iar avînd în vedere caracterul determinant al concluziilor sale, să precizeze noțiunile, ce implică o apreciere a faptelor supuse examinării.

De asemenea, noțiunea de proces echitabil impune ca instanța de judecată să nu-și motiveze doar sumar hotărîrea sa, ci să examineze efectiv problemele esențiale care-i sunt supuse aprecierii și să nu se mulțumească de a proba pur și simplu concluziile uneia dintre părți.

Distinct de cele relatate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată ilegalitatea hotărîrii instanței de insolabilitate și consideră necesar de a admite recursul de a casa hotărîrea Curții de Apel Bălți din 06 iunie 2017 și trimite pricina la rejudecare la Cursa de Apel Bălți, care, în procesul examinării repetate a cauzei, urmează să țină cont de cele menționate supra.

În conformitate cu art. 5 alin. (9) din lege dispozițiile privind incompatibilitatea nu sînt aplicabile instanței de insolabilitate care pronunță succesiv hotărîri în același dosar de insolabilitate, cu excepția rejudecării după casarea hotărîrii în recurs, din care considerente rejudecarea cauzei se va efectua de alt complet de judecată.

În conformitate cu art.445 alin.(1) lit.c) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Bodrug Doina, prin intermediul avocatului Cechir Viorelia.

Se casează integral hotărîrea Curții de Apel Bălți din 06 iunie 2017, în cauza de insolabilitate intentată față de societatea comercială „Dodonna” societate cu răspundere limitată, la cererea înaintată de lichidatorul societății comerciale „Dodonna” societate cu răspundere limitată, Coltun Elvira cu privire la atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere ale debitorului, cu trimiterea pricinii la rejudecare la Curtea de Apel Bălți, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,

judecători

Tatiana Vieru

Iuliana Oprea

Nicolae Craiu

Mariana Pitic

Galina Stratulat